

Handläggare
Charlotta Rahm
Telefon: 0850829274**Till**
Kommunstyrelsen den 27 november
2019

Finansiell månadsrapport för oktober 2019

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens ekonomiutskott beslutar följande.

Finansiell månadsrapport för oktober 2019 godkänns.

Sammanfattning

Den finansiella månadsrapporten beskriver kommunkoncernen Stockholms stads finansiella ställning. Rapporten följer upp ramar och finansiella risklimiter fastslagna i finanspolicyn.

Kommunkoncernens externa upplåning för oktober uppgår till totalt nominellt belopp 55 795 miljoner kronor (mnkr), vilket är oförändrat sedan september. Extern nettoupplåning har under samma period ökat om 1 040 mnkr och uppgår till totalt 55 143 mnkr.

Utlåning från Stockholms stad till bolagen för oktober uppgår till netto 69 165 mnkr, vilket är en ökning om 926 mnkr sedan september.

Riskkontroll konstaterar att det inte föreligger några avvikelser från fastställda totala finansiella ramar och risklimiter under oktober månad 2019. Se nedan tabell med finansiella nyckeltal.

Sammanställning över finansiella nyckeltal samt ramar och limiter

Kommunkoncernen	2019-10-31	2019-09-30	Limit	
Extern upplåning (mnkr)*	55 795	55 795	max	75 000
Extern nettoupplåning (mnkr) *	55 143	54 103		
Duration (år)**	1,96	2,05	inom	1,5-4,5
Ränteförfall inom 1 år	37,7%	36,5%	max	65%
Kapitalförfall inom 1 år	17,5%	17,5%	max	45%
Betalningsberedskap (mnkr)	11 135	12 175	min	6 500
Ej säkrade valutaflöden (mnkr)	0	0	max/flöde	10 mnkr
Samlat kreditvärde enligt finanspolicy	104	319	max	2 000
Kreditexponering enligt finanspolicy (mnkr)	726	1 854		
Kreditexponering enligt särskilda beslut (mnkr)	17	17		
Stockholms stad				
Finansiella nettotillgångar (mnkr)	14 023	14 136		
Intern upplåning (mnkr)	7 792	7 820		
Intern utlåning (mnkr)	77 001	76 103	max	100 000
varav bolagen***	76 957	76 059	max	86 800
varav borgen för koncernbolagen	44	44		
Externa garantier och borgensförbindelser (mnkr)	440	368		

* Nominella belopp justerat till säkrad valutakurs.

** Se rubrik Ränterisk.

*** Maximal ram enligt kommunfullmäktige uppgår till 100 000 mnkr, inom vilken kommunstyrelsen beslutar enskilda limiter.

Ärendets beredning

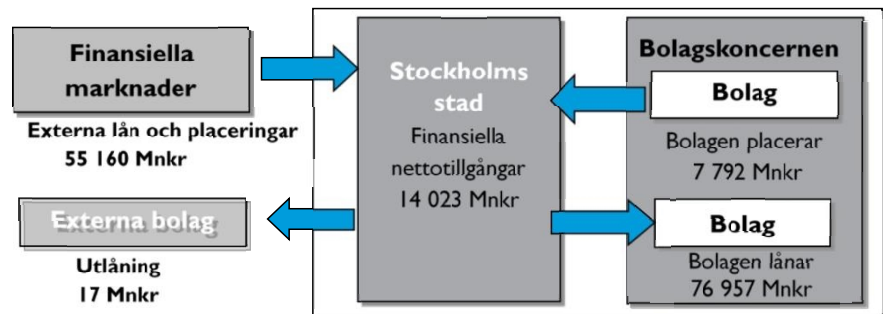
Ärendet har beretts av stadsledningskontorets finansavdelning.

Ärendet

Enligt styrdokumentet Finanspolicy för kommunkoncernen Stockholms Stad (finanspolicy) ska det finnas en funktion för riskkontroll som löpande ska följa upp risk utifrån finanspolicy. Funktionen rapporterar till stadsdirektören i staden, eller till av denne delegerad. Överträdelse av ramar, limiter och mandat ska snarast möjligt rapporteras till kommunstyrelsen respektive koncernstyrelsen. Den finansiella månadsrapporten rapporteras månadsvis, med undantag av juni, till kommunstyrelsens ekonomiutskott.

Kommunkoncernen

Finanspolicy för kommunkoncernen Stockholms stad (finanspolicy) fastställdes den 17 juni 2019 (Dnr KS 2019/685) av kommunfullmäktige och uppdaterades den 1 juli 2019. Bilaga A till Finanspolicy för kommunkoncernen Stockholms stad (bilaga A) fastställdes och uppdaterades den 23 oktober 2019 (Dnr KS 2019/49) av kommunstyrelsens ekonomiutskott (KS EKU). Kommunkoncernens finansiella flöden kan beskrivas enligt nedan figur.



Förändringar i bolagskoncernens lånebehov i kombination med förändringar i stadens finansiella nettotillgångar påverkar behovet av extern upplåning för kommunkoncernen.

Kreditbetyg för Stockholms stad

Det internationella kreditvärderingsinstitutet Standard & Poor's (S&P) utvärderar Stockholms stads kreditbetyg (rating) två gånger per år i maj och november. En rating rapport publicerades den 17 maj 2019. S&P bekräftade Stockholms stads kreditbetyg AAA respektive A-1+. Detta innebär att Stockholms stad har mycket hög långsiktig och kortsiktig rating, vilket ger fördelaktiga räntevillkor för skuldhantering. Utsikten (outlook) för det långsiktiga kreditbetyget AAA reviderades dock i maj från stabil till negativ. Negativ outlook betyder att det finns en risk för nedgradering av kreditbetyget om den externa skulden fortsätter att öka i hög takt. Ökningen i skuld beror på att de stora investeringsvolymerna delvis (till ca 50 %) lånefinansieras. Den fullständiga S&P rapporten med analys och nyckeltal finns på Stockholms stads hemsida:

<https://stad.stockholm/sa-arbetar-staden/finansverksamhet/kreditbetyg/>

Extern upplåning

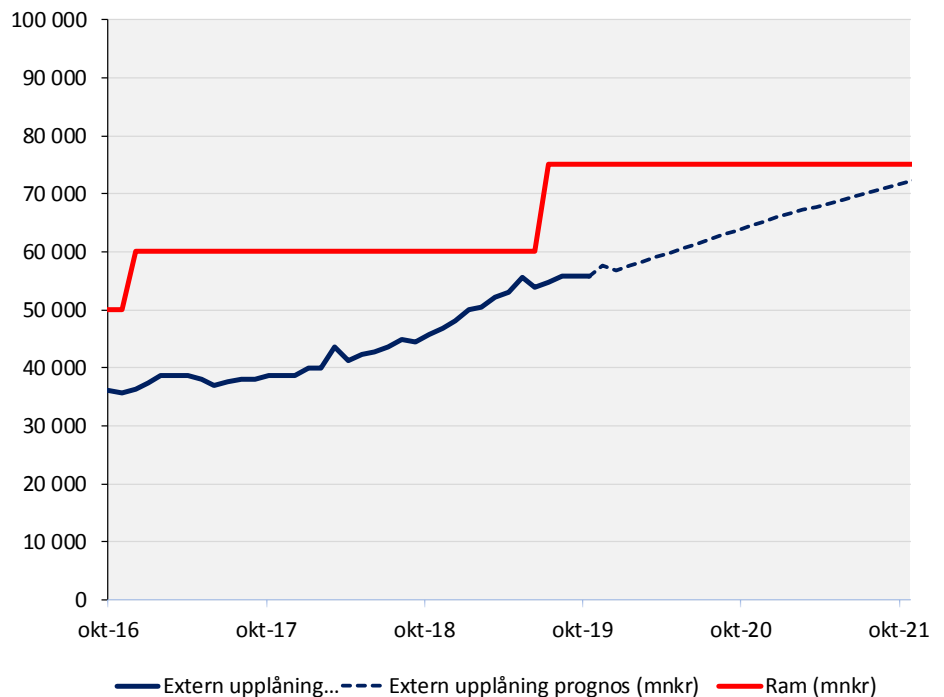
Ramen för kommunkoncernens externa upplåning uppgår till 75 000 mnkr eller motsvarande i utländsk valuta. Enligt gällande finanspolicy och bilaga A sker skuldförvaltningen i en sammanslagen portfölj. Extern upplåning per den 31 oktober 2019 uppgår till totalt 55 795 mnkr, vilket är oförändrat sedan september.

Placeringar (exklusive särskilda beslut i kommunfullmäktige) uppgår vid månadskiftet till totalt 635 mnkr på stadens checkkonto. Extern nettoupplåning (bruttoskuld minus placeringar) uppgår därmed till totalt 55 143 mnkr, vilket är en ökning om 1 040 mnkr under månaden.

Prognosen över kommunkoncernens upplåning baseras i närtid på inrapporterade externa penningflöden, som uppdateras löpande när

ny information inkommer till internbanken från staden och bolagssektorn. Under oktober månad har prognosen uppdaterats bland annat utifrån budget 2020. I prognosen ingår antagna försäljningar inklusive exploatering om ca 5 000 – 6 000 mnkr per år inom nämnder och bolag. Detta bidrar till en något avtagande skuldökningstakt samtidigt som ytterligare åtgärder krävs för att uppnå en mer stabil skuld. Brytpunkten för nuvarande upplåningsram om 75 000 mnkr har förskjutits från augusti 2021 till mars 2022 jämfört med tidigare prognos. Historisk utveckling och nuvarande prognos framgår i nedan graf.

Diagram 1. Utfall och prognos över kommunkoncernens externa upplåning (mnkr)



Enligt budget är bolagens och nämndernas investeringsbehov relativt stora, vilket är huvudorsaken till den ökande upplåningen i grafen ovan. Investeringarna består främst av byggnation av fler bostäder och skolor samt infrastruktur i syfte att förbättra framkomligheten i trafiken och staden.

Upplåningen görs i huvudsak genom Stockholms stads marknadsprogram för certifikat och obligationer (KC, ECP, MTN och EMTN). Utöver finansiering via marknadsprogrammen görs upplåning från Europeiska Investeringsbanken (EIB), Nordiska Investeringsbanken (NIB) samt Council of Europe Development Bank (CEB) Nuvarande skuld utgörs av huvudsakligen 74 procent

EMTN obligationer, 17 procent EIB lån och 9 procent NIB lån. Rambelopp samt nyttjat belopp för respektive marknadsprogram redovisas i nedanstående tabell.

Tabell 1. Marknadsprogram och låneprogram

(mnkr)	2019-10-31	2019-09-30				
Tillgångar			Marknadsprogram	Utnyttjad ram		
Depo/check	635	1 675		Valuta	nominellt	Ram
Övrigt*	17	17	Kommuncertifikat	mnSEK	0	12 000
Totalt	652	1 692	Euro-Commercial Paper	mnUSD	0	1 500
Skulder			Medium Term Note	mnSEK	0	10 000
Depo/check	0	0	Euro Medium Term Note	mnEUR	4 139	8 000
KC	0	0				
ECP	0	0	Övriga låneprogram	Utnyttjad ram		
MTN	0	0		Valuta	nominellt	Ram
EMTN	41 095	41 095	Europeiska Investeringsbanken	mnSEK	9 700	9 700
EIB	9 700	9 700	Nordiska Investeringsbanken	mnSEK	5 000	5 000
NIB	5 000	5 000	Council of Europe Development Bank	mnEUR	0	200
CEB	0	0				
Övrigt	0	0				
Totalt	55 795	55 795				
Nettouplåning	55 143	54 103				

*) Enligt särskilt beslut i kommunfullmäktige.

Valuta- och räntederivat får användas för att hantera risker i den finansiella verksamheten. Derivat för valuta- och räntesäkring är kopplade till marknadsprogrammen. Per månadskiftet uppgår utestående derivat till ett sammanlagt nominellt belopp brutto om totalt 11 395 mnkr, vilket är oförändrat sedan september. En marknadsvärdering av utestående derivat estimeras till 106 mnkr.

Finansiellt resultat

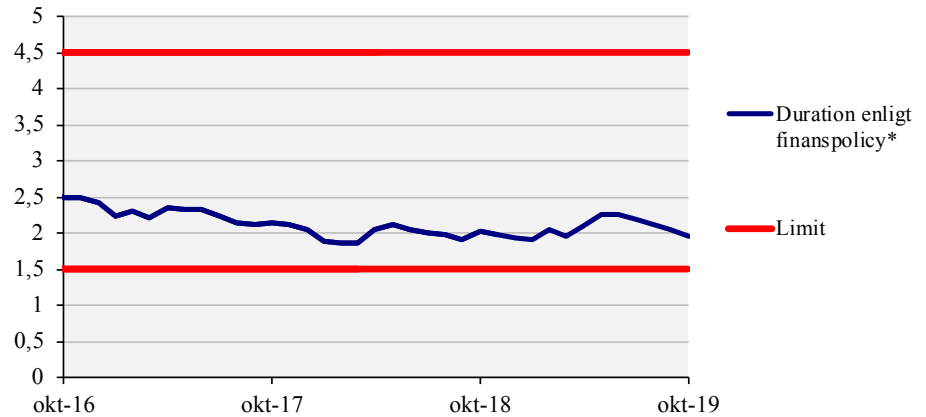
Det finansiella resultatet exklusive utdelning uppgick för kommunkoncernen i oktober till ca – 47,5 mnkr. Ackumulerat finansiellt resultat exklusive utdelning under året uppgår till -480,2 mnkr per den 31 oktober. Prognosen för helåret 2019 visar på ett finansiellt resultat exklusive utdelning och indexuppräknings om - 525,0 mnkr för kommunkoncernen.

Ränterisk

Ränterisken för kommunkoncernens externa skuldportfölj uttrycks enligt uppdaterad bilaga A som en genomsnittlig räntebindningstid, så kallad duration, och beräknas inklusive derivat. Duration är ett förfinat mått på genomsnittlig räntebindningstid som enligt bilaga A inte ska understiga 1,5 år och inte överstiga 4,5 år. Durationen uppgick till 1,96 år (efter beaktande av räntesäkringar) per den 31 oktober.

Den externa totala skuldportföljen, inklusive placeringar, ska ha en ränteförfallostruktur där maximalt 65 procent får förfalla inom 1 år. Per den 31 oktober förföll 37,7 procent av räntorna inom 1 år.

Diagram 2. Duration (år) för extern skuldportfölj



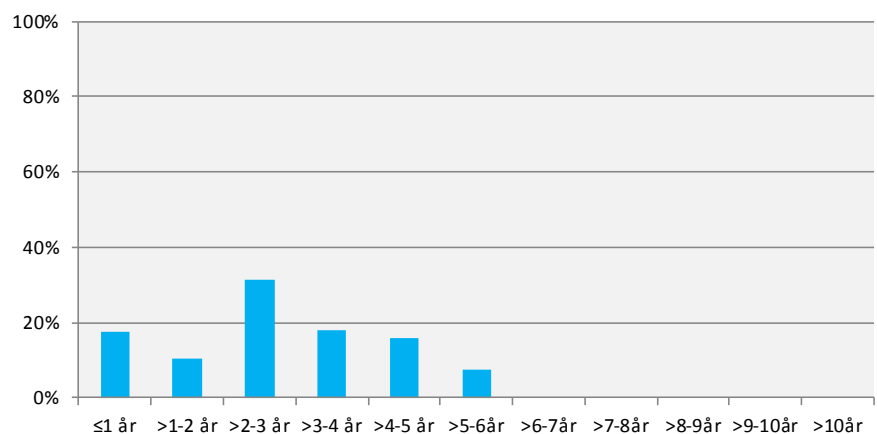
* Avseende durationsmått beräknas duration för total extern skuldportfölj i enlighet med Finanspolicy.

Finansieringsrisk

Kommunkoncernens externa skuldportfölj, ska i möjligaste mån utifrån marknadsförutsättningar vara strukturerad på ett sådant sätt att kapitalförfallen sprids över tid. Utöver detta innebär finanspolicy med bilaga A att andelen kapitalförfall inom ett år ställs i relation till den totala skuldportföljen. Skuldportföljen ska ha en kapitalförfallstruktur där maximalt 45 procent får förfalla inom ett år. Per den 31 oktober förföll 17,5 procent av kapitalet inom ett år.

Enligt bilaga A till Finanspolicyn ska en löptid om maximalt 10 år gälla vid upplåning i den externa skuldportföljen. Förfalloprofil för extern skuldportfölj framgår i nedan diagram.

Diagram 3. Extern upplåning förfalloprofil (år):



■ Andel låneförfall per 31 oktober 2019

Likviditetsrisk

För att säkerställa upplåning, när annan finansiering inte är möjlig, ska kommunkoncernen alltid ha tillgång till en betalningsberedskap på minst 6 500 mnkr enligt bilaga A. Denna betalningsberedskap ska enligt finanspolicyn vara i form av tillgängliga likvida medel. Kommunkoncernen har en checkräkningskredit om 4 000 mnkr samt två tillgängliga kreditfaciliteter om 5 000 mnkr respektive 1 500 mnkr. Total betalningsberedskap uppgår per den 31 oktober till 11 135 mnkr.

Tabell 2. *Betalningsberedskap (mnkr)*

2019-10-31	Ram	Saldo	Tillgängligt
Syndikerat kreditlöfte (RCF*)	5 000	0	5 000
Bilateralt kreditlöfte (RCF*)	1 500	0	1 500
Checkräkningskredit	4 000	635	4 635
Kontoplacering	-	0	0
Totalt	10 500	635	11 135

* *Revolving Credit Facility*

Valutarisk

Lån och placeringar ska enligt finanspolicyn valutasäkras till 100 procent. Samtliga lån och placeringar inom kommunkoncernen är valutasäkrade. Enligt finanspolicyn bör kontrakterade flöden i utländsk valuta för staden, Stockholms Stadshus AB samt för respektive dotterbolag och underkoncern inom kommunkoncernen som uppgår till ett större belopp än motsvarande 10 mnkr valutakurssäkras. Avsteg från detta får göras enligt finanspolicy om internbanken bedömer att det är ekonomiskt fördelaktigt och ska då dokumenteras. Under månaden har inga osäkrade flöden rapporterats. Dialog pågår mellan Stockholm Vatten och Avfall AB och internbanken gällande eventuell valutasäkring för ett upphandlat avtal om totalt 23 mnEUR fördelat på ett flertal utbetalningar under en projektperiod från november 2019 till maj 2022.

Kreditrisk

Kreditrisken definieras som summan av exponeringar i placeringar och derivat. Exponeringen i placeringar definieras som placeringarnas nominella belopp inklusive upplupen ränta. Exponeringen i derivat definieras som derivatkontraktens sammanlagda marknadsvärde. Kreditrisken delas upp i två delar. Dels totalt för hela portföljen där den totala exponeringen anges som ett samlat kreditvärde och dels per motpart eller instrument, vilket anges i kronor.

I kreditvärdet tas hänsyn till motpartens eller instrumentets kreditvärdighet samt återstående löptid på kontraktet eller placeringen. Enligt bilaga A uppgår limiten för maximalt tillåtet kreditvärde till 2 000. De av kommunfullmäktige särskilt beslutade placeringar ingår inte i beräkningen av kreditvärdet.

Måttet på den totala kreditexponeringen kompletteras med en begränsning per motpart eller instrument för att diversifiera risken. Maximal kreditexponering per motpart eller instrument anges i kronor. Motparten eller instrumentet ska inneha en kreditbedömning, rating, av Standard & Poor's eller Moody's. Det lägre betyget ska väljas om de två ratinginstituten har olika betygsnivåer. Den lägsta tillåtna rating vid kreditexponering är BBB+.

Tabell 3. Kreditvärde

Rating S&P /Moody's	Kreditvärde	Limit
AAA / Aaa	0	
AA+ / Aa1	0	
AA / Aa2	0	
AA- / Aa3	103	
A+ / A1	1	
A / A2	0	
A- / A3	0	
BBB+ / Baa1	0	
Totalt kreditvärde	104	2000

Kreditexponeringen är fördelad på placeringar genomförda i enlighet med finanspolicyn samt därutöver genomförda efter särskilda beslut.

Tabell 4. Kreditexponering enligt finanspolicy

Rating S&P / Moody's	Belopp (mnkr)	Maxbelopp per motpart	Rating S&P / Moody's	Belopp (mnkr)	Maxbelopp per motpart
Placering längre än 6 mån			Placering kortare än 6 mån		
Svenska staten	0	Obegränsat	Svenska staten	0	Obegränsat
AAA / Aaa	0	4 000	A-1 / P-1	724	4 000
AA- / Aa3	0	2 500			
A- / A3	2	2 000			
BBB+ / Baa1	0	1 000	A-2 / P-2	0	2 500
Totalt	2			724	
<hr/>					
Rating S&P / Moody's	Belopp (mnkr)				
Svenska staten	0				
AAA / Aaa	0				
AA- / Aa3	0				
A- / A3	0				
BBB+ / Baa1	0				
Övriga	17				
Totalt	17				
<hr/>					
Total kredite xponering					743

Operativa risker

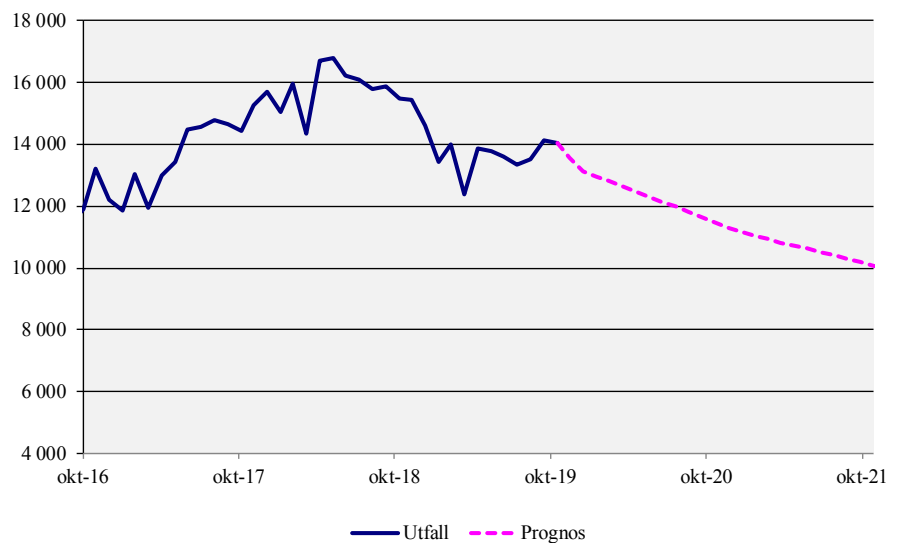
Enligt finanspolicy ska förluster överstigande 200 000 kronor rapporteras till kommunstyrelsen. För den aktuella rapportmånaden finns inga förluster att rapportera för finansverksamheten.

Stockholms stad

Finansiella nettotillgångar

Stockholms stads finansiella nettotillgångar uppgick till 14 023 mnkr per den 31 oktober, vilket är en minskning om 114 mnkr sedan september.

Diagram 4. Finansiella nettotillgångar (mnkr)



Finansiellt resultat

Det finansiella resultatet exklusive utdelning uppgick för Stockholms stad till 1,8 mnkr under oktober. Ackumulerat finansiellt resultat exklusive utdelning för år 2019 uppgår därmed till 23,3 mnkr per den 31 oktober. Prognosen för helåret 2019 visar på ett finansiellt resultat exklusive utdelning och indexuppräknings för Stockholms stad om 74,8 mnkr. Det budgeterade finansiella resultatet exklusive utdelning och indexuppräknings för helåret 2019 är 56,2 mnkr.

Ränterisk

Durationen på Stockholms stads totala externa skuldportfölj var per den 31 oktober 1,96 år. Stadens ränterisk motsvarar risken i kommunkoncernens externa skuldportfölj.

Garantier och borgensförbindelser

Alla borgen och garantier, med undantag för pensionsutfästelser enligt bilaga A, som tecknas av staden ska beslutas av kommunfullmäktige. En årlig uppdatering av pensionsutfästelser, såsom nyintjäning, livslängdsantaganden, ränta, etc., får höja beloppet för stadens borgen. Ökade borgensåtaganden för

pensionsutfästelser anmäls till kommunstyrelsens ekonomiutskott. Kommunfullmäktige godkände den 18 mars 2019 (dnr KS 2018/1777) ett utökat borgensåtagande om 425 mnkr för Sydvästra Stockholmsregionens va-verks aktiebolag (Syvab) där Stockholm Vatten AB äger aktier. Nytt borgensåtagande för staden inom beslutet kommer att tecknas successivt under en flerårsperiod. I tabellen nedan redovisas stadens samtliga befintliga åtaganden per den 31 oktober som uppgår till totalt 484 mnkr, vilket är en ökning om 72 mnkr sedan september relaterat till Syvab.

Tabell 5. Garantier och borgen

	2019-10-31	2019-09-30
Koncernbolag		
Borgen för bolagens pensionsåtaganden	44	44
Summa borgen för koncernbolag	44	44
Övriga privata och juridiska personer		
Stockholms Stadsmision	71	71
Stiftelsen Stockholms Studentbostäder	58	58
Syvab	242	170
Övriga	14	14
Summa borgen för lån	385	313
Kommunalt förlustansvar	0	0
Pensionsutfästelser för stiftelser m.m.	55	55
Summa övriga privata och juridiska personer	440	368
Summa garantier och borgen	484	412

Stockholms stads bolag och slutna redovisningsenheter

Finansiella limiter för utlåning och borgensåtagande

Stockholms stad har enligt gällande finanspolicy rätt att lämna lån och teckna borgen för stadens bolag intill ett belopp om totalt 100 000 mnkr. Varje bolags ram fastställs i bilaga A till finanspolicy av kommunstyrelsens ekonomiutskott (EKU) utifrån respektive bolags investeringsbudget och finansieringsplan. Borgensåtaganden ska enligt finanspolicy inte ingå i respektive bolags limit utan rapporteras separat. Den totala ramen för bolagen höjdes under oktober enligt uppdaterad bilaga A från 86 800 mnkr till 87 600 mnkr, varav 87,9 procent är nyttjat. Ramhöjningen om 800 mnkr beror på ett utökat behov av rörelsekapital i förhållande till tidigare beslut för bolagen Skolfastigheter i Stockholm AB samt AB Svenska Bostäder.

Utlåning från Stockholms stad till bolagen uppgår till netto 69 165 mnkr, vilket är en ökning om 926 mnkr sedan september. Ökningen finns huvudsakligen i bolagen Skolfastigheter i Stockholm AB, Stockholm Vatten och Avfall AB, AB Familjebostäder samt AB Svenska Bostäder.

Snitträntan för kommunkoncernens upplåning för oktober månad var 0,53 procent. Inlåningsräntan på bolagens placeringar var under månaden 0,33 procent och utlåningsräntan för stadens utlåning till bolagen var 0,78 procent.

Tabell 6. Utlåning till och borgensåtagande för bolagen inom kommunkoncernen (mnkr)

	Utlåning 2019-10-31	Utlåning 2019-09-30	Borgen 2019-10-31	Limit *) 2019-10-31	Nyttjat **) 2019-10-31
AB Familjebostäder	6 499	6 368	1	8 200	79,3%
AB Stockholms hem	13 239	13 227	0	15 200	87,1%
AB Stokab	202	259	3	1 000	20,2%
AB Svenska Bostäder	13 492	13 380	3	14 500	93,0%
Micasa Fastigheter i Stockholm AB	5 665	5 581	3	6 500	87,1%
S:t Erik Livförsäkrings AB	0	0	2	0	
S:t Erik Markutveckling AB	2 225	2 230	2	3 400	65,4%
Skolfastigheter i Stockholm AB	16 337	15 987	3	17 500	93,4%
Stockholm Business Region AB	0	0	3	0	
Stockholm Globe Arena Fastigheter AB ***)	0	0	2	0	
Stockholm Vatten och Avfall AB	13 071	12 875	8	14 500	90,1%
Stockholms Hamn AB	5 281	5 197	7	5 600	94,3%
Stockholms Stads Bostadsförmedling AB	0	0	3	0	
Stockholms Stads Parkerings AB	947	958	4	1 200	78,9%
Stockholms Stadsteater AB ***)	0	0	0	0	
Stockholms Stadshus AB	0	0	0	0	
Totalt för bolagen **)	76 957	76 059	44	87 600	87,9%
TOTALT	76 957	76 059	44	100 000	77,0%

*) Avser gällande bolagsramar enligt Bilaga A till Finanspolicy för kommunkoncernen Stockholms stad

**) Borgensåtaganden ska enligt finanspolicy inte ingå i respektive bolags limit.

***) Direktutlåning sker via moderbolaget Stockholms Stadshus AB sedan den 1 januari 2016.

Tabell 7. Inlåning från bolagen inom kommunkoncernen (mnkr)

	Inlåning 2019-10-31	Inlåning 2019-09-30
Stockholms Stadshus AB	7 122	7 111
St Erik Försäkrings AB	395	407
St Erik Livförsäkring AB	39	48
Stiftelsen Hotellhem i Stockholm	61	70
Stockholms Business Region AB	72	83
Stockholms Stads Bostadsförmedling AB	102	100
Kaplansbacken AB	1	1
Svenska Teknologiföreningen	1	1
Totalt för bolagen	7 792	7 820

Susanne Tiderman
EkonomidirektörSofie Nilvall
Finanschef**Bilagor**

1. Marknadskommentarer per 2019-10-31

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Susanne Tiderman, Ekonomidirektör	2019-11-15
Sofie Nilvall, Finanschef	2019-11-15

Marknadskommentarer per 2019-10-31**Bilaga I****Sammanfattning**

USAs centralbank, Fed, sänkte som förväntat räntan med 0,25 procent till intervallet 1,50 – 1,75 procent.

USA har påbörjat processen att lämna Parisavtalet.

Willbur Ross, USAs handelsminister, meddelade efter samtal med biltillverkare att USA eventuellt inte behöver införa biltullar den 14 november.

Storbritannien kommer att hålla nyval den 12 december.

Christina Lagarde har tagit över efter Maria Draghi som chef för Europeiska centralbanken (ECB).

Riksbanken har haft möte under oktober. Banken meddelar att räntan kommer att höjas med 0,25 procent i december för att stanna på 0 procent under en längre tid.

Industrifacken kräver en löneökning på 3 procent i ettårsavtal.

Internationellt

USAs centralbank Fed sänkte, som förväntat, räntan med 0,25 procent till intervallet 1,50 -1,75 procent. Feds chef Jerome Powell kallade förändringen för en

korrigerande och ingen traditionell sänkingscykel trots tre sänkningar på raken. Powells budskap får tolkas som att Fed nu pausar och avvaktar vad som händer i framtiden.

USA har inlett processen att lämna Parisavtalet. Donald Trump har länge lovat sina väljare ett utträde ur klimatavtalet och det är först nu som det varit möjligt att påbörja processen att lämna enligt FNs regler. Först om ett år kommer USA att som första land ha lämnat avtalet som ingicks 2015 med syftet att tillsammans med andra länder förbinda sig att minska utsläppen av växthusgaser.

USAs handelsminister Wilbur Ross meddelade att han har haft bra diskussioner med europeiska och japanska biltillverkare och USA behöver kanske inte införa biltullar den 14 november.

Europa

Storbritannien kommer att hålla ett nyval 12 december. Det beslutades efter att parlamentet röstat igenom ett regeringsförslag med bred majoritet. Regeringspartiet har motsatt sig en andra folkomröstning om utträdesavtalet varför ett nyval troligen är den enda framkomliga vägen för att försöka lösa den låsta situationen i parlamentet.

Tidigare har det varit svårt att förutspå utgången av brittiska omröstningar. I förra valet 2017 hade det konservativa partiet en ledning på över 20 procent men utfallet blev enbart 2,3 procent. Spelbolagens odds och opinionsundersökningar visar tydlig fördel för Boris Johnsons konservativa parti. Detta val kommer till stor del handla om Brexit och utgången är mycket oviss på förhand. Risken finns att valet inte lyckas skapa någon tydlig majoritet, vilket gör att låsningen i Brexitfrågan fortfarande kvarstår.

Christine Lagarde har tillträtt som ny chef på den Europeiska centralbanken ECB. Hon efterträder Mario Draghi som är mest känd för sitt tal "Whatever it takes" för att rädda euron år 2012. Lagarde kommer från Internationella valutafonden, IMF, där hon varit chef i åtta år.

Sverige

Riksbanken har haft ett penningpolitiskt möte under oktober. Banken meddelar att dess prognoser är nedreviderade, men ger inte bilden av en lågkonjunktur vare sig i Sverige eller i omvärlden. Räntan ska höjas

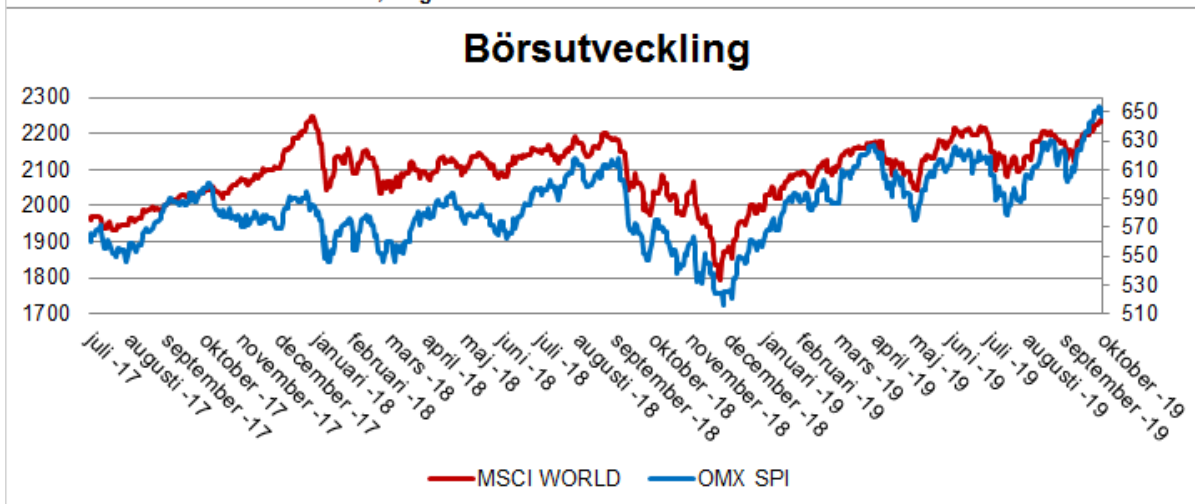
med 0,25 procent till 0 procent i december för att sedan vara oförändrad under en längre tid. I kombination med en svagare konjunkturbild och ett fortsatt lågt ränteläge globalt är det enligt direktionen svårt att säga när det är lämpligt att höja räntan igen efter den förväntade höjningen i december.

Industrifacken kräver 3 % mer lön i ettårsavtal. I de tre senaste avtalsrörelserna har facket krävt 2,8 % i löneökning i ettåriga avtal. Industrin sätter "märket" vilket brukar fungera som ett slags tak som andra grupper inte får gå över. Tanken är att lönerna inte ska öka snabbare än vad den konkurrensutsatta industrin klarar av. Tidigare i år har Kommunal aviserat att man ställer sig utanför LO-samordningen och kommer att gå fram på egen hand. Förutsättningarna talar för att det blir en stökigare förhandling än förra gången 2017.

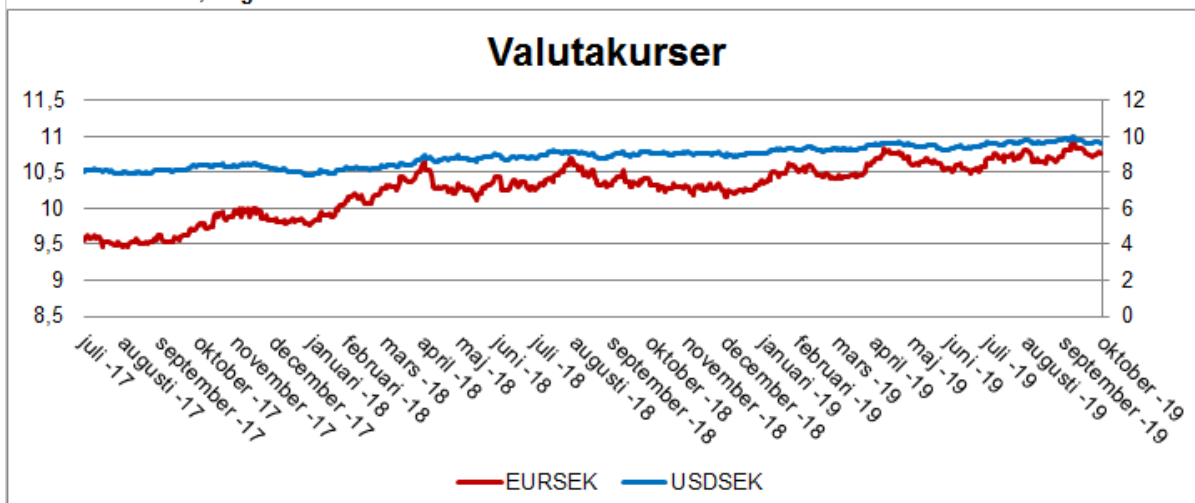
Arbetslösheten uppgick till 7,1 procent i september och inflationen mätt som KPIF uppgick till 1,3 procent.

Den svenska börsen har stigit med 27,92 procent inklusive utdelningar sedan början på året. I slutet av september kostade en euro 10,76 kr och en US-dollar 9,65 kr

Vänsteraxel: världsmarknadsindex, Högeraxel: svenska börsen



Vänsteraxel: euro, Högeraxel: US-dollar



Vänsteraxel: 10-årsränta, Högeraxel: 2-årsränta

